

De woeste wortels van Vincent van Gogh

Dagblad De Limburger dd. 29-07-2020 om 10:15 door Frank Renout

Een compositie waarin de oude ansichtkaart en Van Goghs schilderij van de boomwortels samenvloeien. Afbeelding: Van Gogh Museum

De plek waar Vincent van Gogh (1853-1890) vlak voor zijn dood zijn laatste meesterwerk 'Boomwortels' maakte, is ontdekt. De locatie ligt in het Franse Auvers-sur-Oise, vlak bij de herberg waar de beroemde Nederlandse schilder destijds verbleef.

De Rue Daubigny is een charmant en kronkelend weggetje, door het bos en de heuvels van Auvers-sur-Oise. Er staan wat huizen, soms verstopt tussen de bomen. Een ijzeren hek dat is verroest en overwoekerd met onkruid doet verwoede pogingen overeind te blijven.

En in dat straatje staat een gezelschap bejaarde bomen dat plotseling wereldberoemd is geworden. Gisteren werd onthuld dat deze bomen, en vooral de knoestige wortels, te zien zijn op het allerlaatste schilderij van Vincent van Gogh: Boomwortels.

Van Gogh schilderde het doek in juli 1890, kort voor zijn dood. Maar wáár hij het schilderde, bleef altijd onbekend. Van Gogh ging met zijn kwasten vooral op pad rondóm Auvers-sur-Oise, waar hij woonde. 'Ik ben geabsorbeerd in de onafzienbare vlakte met korenvelden tegen de heuvels, groot als een zee', schreef hij die maand aan zijn broer.

De boomwortels zijn tot veler verrassing juist te vinden ín het stadje, op steenworp afstand van de herberg waar Van Gogh logeerde. Hij hoefde maar 150 meter te lopen om het tafereel vast te leggen.

Toevallig

„We kwamen toevallig net aanlopen en zagen ineens allemaal camera's en genodigden op straat voor die bomen staan”, vertelt Jaap Stoks, lopend in het straatje. Zijn vriendin Merel Kerseboom: „We zijn op vakantie en wilden gewoon een Van Gogh-tour doen in de stad. We wisten helemaal niets van die bomen!”

In de Rue Daubigny werd gisteren in select gezelschap en voor het allereerst de locatie van de boomwortels onthuld. De cultureel attaché van Nederland stond erbij en een achterkleinneef van Van Gogh keek ernaar.

„En wij stonden er ook bovenop! Hoe leuk is dat?“, glundert Merel. „We wisten niet wat we zagen!“, zegt Jaap. Op hun telefoon laten ze de foto's en filmpjes zien die ze maakten van zichzelf, poserend tussen de vips en voor de woeste wortels. Ze werden, zonder het te beseffen, 's werelds eerste toeristen op deze gloednieuwe Van Gogh-hotspot.

De ontdekking is te danken aan Van Gogh-specialist Wouter van der Veen. „In januari van dit jaar kreeg ik een oude briefkaart in handen. Die dateerde uit de periode 1900-1910. Zwart-wit, met daarop een straatje en wat bomen. Ik sloeg er niet echt acht op“, vertelt Van der Veen.

Een paar maanden later viel zijn oog er, tijdens een oninteressant telefoongesprek, nog eens op. „Toen zag ik ineens een detail: één boom had een soort verdikking. En ik dacht, terwijl ik zat te bellen: die verdikking ken ik! Dat lijkt precies op een boom op dat laatste schilderij van Van Gogh!“

Hij kon het eerst niet geloven, maar de gelijkenis was treffend. Van der Veen bestudeerde de foto, vergeleek 'm met het doek, vergrootte de foto en vergeleek opnieuw. „De heuvelrand, twee andere bomen, alles klopt. Toen wist ik het: dit is een bijzondere vondst.“

Op de Ansichtkaart stond een straatnaam: Rue Daubigny. Van der Veen ging zoeken en vond de locatie. „Daar stond de boom, discreet en een beetje uit het zicht. Een monument dat de tand des tijds had doorstaan, als een mummie overwoekerd met klimop.“

Specialisten

Maar hij ging niet over één nacht ijs. Van der Veen schakelde specialisten in van het Van Gogh Museum in Amsterdam. Die beaamden de vermoedens. Hij benaderde zelfs een dendroloog. „Ik kende dat woord niet eens!“, zegt Van der Veen nu lachend. „Maar dat is een boomspecialist. En ook hij constateerde: het is zeer aannemelijk dat het straatje op de oude Ansichtkaart hetzelfde is als op het schilderij van Van Gogh.“

Hij lacht als hij het vertelt. „Ik ben niet trots. Ik ben vooral vereerd.“

Auvers-sur-Oise, ten noorden van Parijs, is al vele jaren een bedevaartsoord voor fans van de Nederlandse schilder. Van Gogh kwam hier eind mei 1890 aan. Hij had net een tumultueus verblijf in de Zuid-Franse Provence achter de rug, waar hij zijn oor afsneed en aan psychische klachten leed.

‘Ik heb een herberg gevonden waar ik 3,50 francs per dag ga betalen’, schreef hij aan zijn broer Theo, kort na zijn aankomst in Auvers-sur-Oise. ‘Gisteren heeft het hier geregend en gestormd.’

De plaatselijke krant Le Régional merkte hem ook op: ‘Sinds kort woont hier, in een hotel naast het stadhuis, een schilder van Nederlandse oorsprong, de heer Van Gogg’, schreef de krant in 1890, met de verkeerde spelling van zijn naam. ‘Hij wekt een kalme indruk, maar werkt koortsachtig.’ Jaarlijks bezoeken nu zo'n 200.000 toeristen de herberg waar hij woonde, de Auberge Ravoux, en de begraafplaats waar Van Gogh naast zijn broer Theo ligt.

Het zijn twee van de trekpleisters in het verder rustige Franse stadje.

„Nu blij ik zelf ook naast zo'n iconische plek te wonen“, vertelt Delphine lachend. Haar charmante huis met oude houten luiken ligt in de Rue Daubigny naast de 'boomwortels'.

„Als klein kind huppelde ik hier al door de straat. Nu loop ik hier vaak gewoon met de boodschappen. En ik wist van niks! Héél vreemd om nu te weten dat dit eigenlijk een heel belangrijke plek is”, vertelt ze, staand bij de voordeur.

„Ik wist natuurlijk dat Van Gogh de korenvelden in de omgeving schilderde. Maar hij heeft hier dus ook 130 jaar geleden praktisch voor de deur gestaan!”

Tragische kant

De ontdekking van de locatie van de boomwortels heeft ook een tragische kant. Van Gogh schilderde het doek vrijwel zeker op 27 juli 1890. Hij was toen 37 jaar oud.

Het was een zondag, het was warm, en de Nederlander trok eropuit. Die avond kwam hij niet op zijn vaste tijd terug in de herberg, voor het diner. Pas 's avonds laat stond hij weer voor de deur. Met zijn hand op zijn borst. Daar zat een kogelgat. „Ik wilde mezelf doden”, vertelde hij aan eigenaren van de herberg, het echtpaar Ravoux. Kort erna stierf Van Gogh. 'Ik voel me mislukt', had hij in mei geschreven aan zijn broer. Boomwortels werd zijn geschilderde afscheidsbrief.

Of.....krijgt dit verhaal, door de recente ontdekking van de Méélse Parochieweblog toch nog een geheel andere wending....??????

Wordt ongetwijfeld vervolgd...!